

Zbigniew Kobyliński, Marek Dulinicz, Lech Kaczmarek, Urszula Kobylińska

---

Haćki, woj. białostockie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 21, 145-146

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grodzisko

W celu powiązania czasowo-przestrzennego warstw osadniczych na majdanie ze stratygrafią wału założono 4 wykopy badawcze o powierzchni około 60 m². Usytuowane na linii północ-południe, prostopadle do przebiegu wału. Stwierdzono występowanie w tym miejscu 8 zespołów warstw kulturowych, w których wyróżniono 5 poziomów osadniczych w tym 2 z okresu późnego średniowiecza. Duża miąższość późnośredniowiecznych warstw (około 4 metrów) uniemożliwiła na majdanie szerokopłaszczyznową eksplorację wczesnośredniowiecznych warstw osadniczych. Stwierdzono jednak, że w miejscu styku wału i majdanu, bezpośrednio nad całcem, znajduje się jednorodny zespół warstw o charakterze demolacyjnym, w którym występowała wyłącznie nieornamentowana ceramika ręcznie lepiona, przykrawędnie obtaczana, słabo profilowana datowana na VII w. Materiał ceramiczny pochodzący z warstw wczesnośredniowiecznych zalegających powyżej można datować na VIII/IX do końca X w. Ponadto wyróżniono dwie fazy wału, którego zasadniczy trzon w obu okrasach stanowiło piaszczyste jądro. Bezpośrednio na nasypie wału z fazy młodziej, po jego zewnętrznej stronie odkryto kilka warstw spalenizny o układzie wzdłużnym do linii przebiegu wału, będących relikami bliżej nieokreślonej konstrukcji drewnianej.

O z a d a

Zlokalizowana została na południowo-zachód od grodziska. Założono 20 sondży o łącznej powierzchni około 100 m². Odsłonięto 18 obiektów o funkcji gospodarczo-produkcyjnej, wśród których zarejestrowano m.in. 1/ nieregularnie prostokątną półziemiankę /240 x 180 cm/ z paleniskiem w północno-zachodnim narożniku oraz ceramiką całkowicie ręcznie lepiącą, 2/ owalny /średnica 120 cm/, w przekroju nieckowaty obiekt z ceramiką ręcznie lepiącą, górą obtaczaną, przeważnie nieornamentowaną, 3/ owalny /średnica 185 cm/, w przekroju cylindryczny obiekt produkcyjny z ceramiką ręcznie lepiącą, górą obtaczaną, silnie profilowaną oraz w większości ornamentowaną, 4/ zespół /5/ jam dziegciarskich, w wypełnisku których odkryto przepaloną korę brzożową /7/ oraz ceramikę częściowo oraz całkowicie obtaczaną. W odległości około 30 metrów od grodziska natrafiono na rów /fosę?/ o lekkoowalnym przekroju, szerokości około 2,2 m oraz głębokości ponad 2 metry, usytuowany równoległe do linii przebiegu wału. Wytańczyła w nim ceramika ręcznie lepiąca, częściowo obtaczana, w większości zdobiona. Ponadto odkryto 4 przęśliki gliniane, obrączkę rógową, 2 szczyty kościane, 2 noże żelazne, kilka półproduktów rógowych, kilka tysięcy fragmentów ceramiki, które pozwalają datować osadę od VII /VI?/ do końca X w.

Badania będą kontynuowane.

GULIN MEYIN, gm. Zakrzew
woj. radomskie
Stanowisko 1

patrz
okres latański

HACKI
woj. białostockie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Epoki Metali

Badania prowadził dr Zbigniew Kobyliński, Uczestniczyli mgr mgr Marek Dulnicz, Lech Kaczmarek i Urszula Kobylińska oraz studenci UN, Finansował WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań po przerwie. Wczesnośredniowieczne grodzisko /VI-VII i XI w./.

Kontynuowano badania południowo-wschodniej części grodziska, lokalizując wykopy pomiędzy dawnymi wykopami z badań prof. W. Szymańskiego z początku lat siedemdziesiątych. Przebadano 76 m² w trzech wykopach w obrębie ćw. 32 E, 33 A, 33 C, 34 A i 34 B według dawnego systemu pomiarowego, ekspluując wielowarstwowy układ stratyfikacyjny o maksymalnej miąższości dochodzącej do 2 m.

Wśród odkrytych i przebadanych struktur największe znaczenie ma rozpoznanie dalszego przebiegu wielowarstwowego bruku kamiennego o szerokości do 1,5 m w rejonie krawędzi górnej platformy grodziska w ćw. 33C oraz układu dołów postępujących, w tym również parzystych, na północ od tego bruku. W ćw. 34A przebadano częściowo głęboki obiekt osadniczy, o szerokości około 1,5 m i pionowych ściankach łącznych, z paleniskiem z dużych kamieni w centrum.

Uzyskano liczne zespoły ceramiki całkowicie ręcznie lepionej z VI-VII w. złączona zapewne z najstarszą fazą konstrukcji obronnych grodu, występująca zwłaszcza na zewnątrz bruku otaczającego górną platformę grodziska, jak również zespoły ceramiki z okresu lateńskiego I z II w. Spośród zabytków wydzielonych zwracają uwagę liczne prząsłki gliniane, formy do odlewu ozdób brązowych wykonane z margla, fragment paciorka kubokształdnego ze szkła kobałtowego, fibula podkowiasta z brązu oraz dwa unikatowe okucia brązowe pokryte złotą blazką z wyobrażeniami twarzy ludzkich.

W trakcie badań rozpoznano wierceńmi stratygrafię dwóch domniemych zniszczonych kopców znajdujących się na wysoczyźnie na południe od grodziska, stwierdzając w nich obecność warstw kulturowych. Występowanie warstwy kulturowej stwierdzono także na obszarze, odkrytej w czasie badań powierzchniowych, osady otwartej położonej na północnym stoku wysoczyzny otaczającej grodzisko od południa.

W roku następnym kontynuowane będą badania południowej części grodziska.

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko 2

patrz
okres wpływów rzymskich

JANÓW POMORSKI, gm. Elbląg
woj. elbląskie

Biuro Dokumentacji Zabytków
w Elblągu

Badania prowadził mgr Marek Jagodziński przy współpracy
mgr Marii Kasprzyckiej. Finansował WEZ w Elblągu. Szósty
sezon badań. Osada rzemieślniczo-handlowa /IX-X w n.e./.

Badania prowadzono w centralnej części osady. Wytyczono wykop o wymiarach 10 x 30 m - dłuższą ośią ukierunkowaną w stosunku do stron świata wzdłuż linii E - W, /ary 24/XXIV, 25/XXIV, 26/XXIV/. Wykop ten usytuowano ok. 40 m na północ od odsłoniętej w 1985 r. dawnej linii brzegowej jeziora Drużno.

Zdjęto warstwę orną charakteryzującą się dużym zapiaszczeniem oraz występowaniem pokażnej ilości zabytków - ceramiki, bursztynu, kości zwierzęcych, wyrobów metalowych. Świadczyło to o znacznym zniszczeniu warstwy kulturowej, wynikającym z długotrwałej, intensywnej uprawy prowadzonej na tym obszarze w latach ubiegłych.

Poniżej warstwy orną, na powierzchni arów 24/XXIV i 25/XXIV zarysowało się pokaźnych rozmiarów prostokątne zaciemnienie układające się ukośnie, wzdłuż linii SW-NE. Obiekt ten posiadał intensywnie ciemnobrunatne wypełnienie. Wyróżniono koncentracje węgla drzewnego oraz polepy. W kilku miejscach wystąpiły wyraźne owalne skupiska popiołu. Wzdłuż wschodniego odcinka odsonięto pasowo układający się ślad przepalanej gliny /polepy/. Cały obiekt /prawdopodobnie pozostałość dużego budynku - w wykopie uchwycono wymiary 12 x 5 m/ otoczony był warstwą średnio- i gruboziarnistego piasku barwy jasnożółtej. Wewnątrz obiektu, w jego środkowej części, znajdował się dość dobrze zachowany drewniany szup whity w torf, prawdopodobnie jeden z elementów konstrukcji nośnej budynku.

Podczas eksploracji wypełniaka budynku odkryto dużą ilość zabytków m.in. fragment naczyń z brązu, klucz żelazny, fragmenty nitów żelaznych, paciorki szklane i bursztynowe, raki żelazne i szczątki ryb. Interesującym znaleziskiem były trzy monety - dwa fragmenty dirhemów oraz moneta zachodnioeuropejska będąca naśladowaniem monet karolińskich.

Równoległe z badaniami archeologicznymi prowadzono badania geologiczne. Na podstawie siatki wierceń o oczkach 20 x 20 m, założonej na polderach I i II stanowiska wykonano:

- 1/ mapę hipsometryczną spągu warstwy kulturowej w skali 1 : 1000
- 2/ mapę gruntów w cięciu poziomym pod warstwą glebową w skali 1 : 1000
- 3/ mapę gruntów w cięciu poziomym na głębokości 0,7 m w skali 1 : 1000
- 4/ mapę gruntów w cięciu poziomym na głębokości 1,0 m w skali 1 : 1000